

LAPINKÄVIJÄ-LEHDEN HISTORIAA

1980-1984

Ensimmäinen Lapinkävijä-lehti näki päivänvalon keväällä 1980. Varsinaista ilmestymispäivämäärää lehdestä ei löydy, mutta ensimmäinen tapahtuva toiminta on ollut huhtikuun 16, joten lehti lienee ilmestynyt huhtikuun alussa. Tällöin jäseniä on ollut n. 700. Aikaisemmin tiedottaminen oli hoidettu Matkailulehden sekä Leirintä ja retkeily -lehden kautta. Ensimmäisen Lapinkävijä-lehden tekemisestä päävastuun on kantanut silloinen puheenjohtaja Arto Alanko. Lehti on alusta alkaen ollut kokoa A5 ja lehden värytys on ollut alusta saakka vihreä (ensimmäisten viiden vuoden aikana myös sisäsivut ovat olleet vihreät). Ensimmäisissä lehdissä painopaikaksi oli merkitty Multiprint.

Ensimmäisen lehden sisältö oli lähinnä tulevan toiminnan esittelyä (Sehän on lehden pääasiallinen tehtävä edelleenkin). Tiedossa tuolloin on ollut kerhoiltaa aiheina Himalaja, suunnistus, Utsjoki-Kilpisjärvi vaellus, kanootinrakentamis- ja melontakurssi, viikonloppuvaellus Pyhähäkkiin, kevätkaudenavajaiset Karjakaivolla, ilta Linnanmäellä, pyöräretkiä ja iltaretkiä... Heinä-elokuussa vaellus Paistuntureille. Muuten lehdessä oli jäsenistön palautetta, lapinkävijä T-paidan mainos, osto- ja myyntipalsta sekä Partioaitan mainos. Ensimmäinen lehti oli tehty kirjoituskoneella ja käsin kirjoittamalla.

Raija Hentman osallistui ensimmäistä kertaa kolmoslehden tekoon ja päävastuu lehden teosta siirtyikin sitten hänelle. Neloslehteen oli jo hankittu kirjoituskone, joka teki tiuhempaa tekstiä kuin tavallinen kone. Lehden ulkoasu oli siisti, sivut olivat yksipalstaiset. Toimintasivut oli jaoteltu samoin kuin nytkin käsin tehdyillä suuremmilla kuukausilla.

Vuoden -82-84 lehtemme sivuilta löytyivät myös uuden melontaseuran, Erämelojien, toiminta sivut. Lapinkävijä-lehden nykyinen logo oli ainakin jo lehdessä 10/83. Lähinnä lehden sisältönä olivat toiminnan lisäksi retkikertomukset, horoskoopit, shakkitehtävät, Tiesitkö että...-palsta (ehkä nykyinen Tietoaivi). Myöhemmin tulivat Ensiapu, Niestasäkki, Rinkan pohjalta. Vuonna -84 lehteen ideoi Heli Laakso vieläkin käytössä olevat toimintaan liittyvät kuvat, nuo mustavalkoiset pienet kuvat esim. mökki, latu, saappaat...Samalla juttujen otsikot yhtenäistyvät.

1985-1989

Lapinkävijä -lehden kuudes vuosi lähti uudistuksin liikkeelle. Sisäsivut muuttuivat valkoisiksi entisten vihreiden sijaan ja paperi kopiopaperista kiiltäväksi painopaperiksi. Kansilehti sai murretun vihreän sävynsä. Toiminta- ja pääkirjoitussivut säilyivät yksipalstaisina, mutta muuten teksti jaettiin kahdelle palstalle. Lehteä oli postitettu talkoilla, mutta nyt oli turvauduttu postitusfirmaan, sillä riittävä määrä postittajia oli ollut vaikea saada kasaan. Toimituskunta oli edelleen pieni (n. neljä henkeä) ja ohjaksia piti Raija Hentman käsissään. Lehtitoimikunta piti kokouksensa, jossa suunniteltiin seuraavan lehden sisältö ja juttujen kirjoittajat. Sitten Raija puhtaaksikirjoitti ja taittoi lehden yksin. Hurja työmäärä yhdelle ihmiselle.

Lehden sivuille yritettiin saada mainoksia, että kaikki lehden kulut eivät verottaisi jäsenmaksurahoja niin rajusti. Lehden sivumäärä oli useimmiten 24. Seuraavassa esimerkki lehden 2/86 sisällöstä: Kannessa oli kuksan kuva. Kakkosivulla on kerrottu perustiedot lehdestä ja yhdistyksestä. Pääkirjoitus käsitteli ensikertalaisten ottamista mukaan toimintaan. Toimintaa oli esitelty viiden sivun verran. Oli reitin suunnittelutalkoita Päijät-Hämeessä, Karjakaivon kevätsiivousta, viikonloppuvaellus Kuhmalahdelle, iltakävelyjä ja kerhoiltaa... Lomalle olisi päässyt Jäämerelle, Haltille tai ruskaretkelle Ivalojoen seutuville. Puheenjohtajan terveisistä pystyikin siirtymään 1947 kirjoitettuun Mitä Lappiin mukaan? -artikkeliin. Niestasäkissä käsiteltiin kananmunan kuivatusta. Hytystä oli mainio juttu. Kevään lehden ollessa kyseessä esiteltiin laavun ihanuutta. Ensiapusivuilla paneuduttiin tavallisimpiin sairaskohtauksiin. Tietoaivissa viisastui rajanylitysluvista, veneliikenteestä Lemmenjoella ja sääksihaarson tekemisestä. Lisäksi tutustuttiin Oiva Aivolan saagoihin. Loppuun oli kerätty

Helsingin Seudun Lapinkävijät ry.
LAPINKÄVIJÄ-LEHDEN HISTORIIKKI

tietoa vaelluskaverin välityspalvelusta, Karjakaivon kesähinnoista ja SML:n uusista aukioloajoista. Lehdessä oli 3,5 sivua mainoksia. Mukavaa luettavaa!!!

Vuonna –87 painopaikaksi muuttui Painonikkarit. Uutena palstana alkoi ilmestyä Menneitä, jossa kerrotaan lapinkävijöiden tapahtumien tunnelmista. Samaan aikaan tulivat käyttöön myös lukemista helpottavat pystyviivat palstojen väliin.

Tietotekniikan vaikutus alkoi näkyä lehtemme sivuilla. Ensin otsikoina, sitten jo kokonaan tietokoneella puhtaaksi kirjoitettuina juttuina. Taittaminen pysyi vielä käsipelinä. Lehden sisältö monipuolistui ja erilaisten asiantuntijoiden artikkelit toivat oman lisänsä. Retkeilyyn ja luontoon sai monenlaista näkökulmaa lehteämme lukiessaan. Samalla lehden sivumäärä kohoaa 32-48 sivuun. Lehden kustannukset kohosivat, mutta lehti on ainoa jäsenetu, joka tavoittaa jokaisen yhdistyksemme jäsenen.

Lehtien sivuja kuvittivat entisten tussipiirrosten lisäksi nyt myös valokuvat. Ne loivat tietysti oman ilmeensä lehdelle.

Poron papanat –palsta alkoi ilmestyä –88. Siinä kerrottiin lyhyesti Lappia koskevia sanomalehti uutisia, joita oli pääasiallisesti poimittu Lapin Kansan sivuilta. Toimituskunta suureni hieman vuonna –90. Lapinkävijä oli jäsenistölleen tärkeä informaatiokanava, mutta sisällöltään se kiinnosti myös muita retkeilijöitä. Pienestä yhdistyksen toimintaa esittelevästä lehtisestä oli kasvanut tuhti, neljästi vuodessa ilmestynyt tietopaketti.

1990-1994

Vuoden 1990 lehdet juhlivat 10-vuotiasta Lapinkävijä-julkaisua. Vuoden ensimmäisen lehden pääkirjoituksessa päätoimittaja Raija Hentman kiitteli lehteä tehneitä ihmisiä ja pohti "Mitä vuonna 2000?". Vieläkö vihreäkantinen läpyskä on väriläiskänä lapinkävijöiden kirjajhylyissä ja roskiksissa? Riittääkö talkoohenkeä ja innostusta? Riittääkö aiheita? Riittääkö lukijoita? Tällä hetkellä tiedämme vastaukset näihin kysymyksiin.

Muuten lehti jatkoi vuosien saatossa muovautunutta linjaansa Helsingin Seudun Lapinkävijöiden toiminnan tiedottajana ja yleisempänä retkeilijöiden, ulkoilijöiden ja luontoihmisten lehtenä. Suuri sarja "Retkeily Ruotsissa" jatkui, Nuuksion asioita käsiteltiin eri näkökulmista useissa lehdissä, tutustuttiin Käsivarren geologiaan, valokuvaukseen retkellä, retkeilijän ravintoon ja vaikka mihin mielenkiintoiseen asiaan...

Lehdessä julkistettiin kirjoituskilpailu retkeilyyn, Lappiin ja luontoon liittyvistä aiheista ja sadosta nautittiin pitkään. Julkaisutoimikuntakin oli iskukykyinen joukko kuvittajineen ja juttujen kirjoittajineen.

Kaikki tuntuisi olevan muuten hyvin, mutta lehden budjetti söi aimo annoksen lapinkävijöiden tuloista ja rahalle olisi ollut muutakin käyttöä. Johtokunta yhdistyksen vastuullisena rahankäyttäjänä pohti erilaisia ratkaisuja ja muutamia kokeiluja esim. mainosten hankinnan tehostamiseksi toteutettiin. Niistä ei kuitenkaan saatu haluttuja tuloksia ja johtokunta päätti rajoittaa lehden sivujen määrän. Päätoimittaja taas halusi pitää toimituksellisen vapauden ja näin ajaututtiin selkeään ristiriitatilanteeseen. Johtokunta asetti lehdelle sellaiset raamit, joita Raija Hentman ei kokenut pystyvänsä noudattamaan. Tilanne johti Raijan eroon 1991.

Uudeksi päätoimittajaksi joutui Mirja Pirinen. Tehtävä tuntui vaikealta, sillä Raijan tekemä työ lehden hyväksi oli ollut mahtavaa. Toimikunta säilyi kuitenkin kutakuinkin samana ja Raija antoi kaiken tukensa ja tietonsa uudelle vetäjälle.

Uudistusta tapahtui myös tehden taitossa. Kaikki jutut kirjoitettiin tietokoneella ja taitettiin taitto-ohjelmalla. Ammattitaitoa ei ollut ja ohjekirjojen (jos sellaisia oli) seuraaminen tuntui vaikealta. Muutaman viikon äheltämisen jälkeen painopaikkaan vietiin kokonaan tietokoneella taitettu teksti. Kuvat lisättiin edelleen leikkaa-liimaa-systeemillä. Entinen kirjoituskoneella

kirjoittaminen ja käsintaitto olisi vienyt aikaa vain viikon. Aikaa myöden tietotekniikan käyttö alkoi sujua ja koneiden yleistyttyä puhtaaksikirjoittamisen pystyi tekemään lähes jokainen kirjoittaja itse. Aikaa siis alkoi säästyä selkeästi.

Lehti supistui pääosin johtokunnan päättämään 24 sivun kokoon. Juttujen monipuolisuus kärsi selvästi. Lehden päätarkoitushan oli edelleen pääasiassa tiedottaa yhdistyksen toiminnasta. Valokuvien käyttö väheni, paperin laatua heikennettiin ja postitus tapahtui jälleen talkoilla kulujen pienentämiseksi.

Vuoden 1993 lehdet saivat erikoisrahoituksen, sillä oli yhdistyksen juhlavuosi (20 v.) ja lehdissä käytiin läpi lapinkävijöiden historiaa. Samana vuonna painopaikka muuttuu Nykypainoksi Painonikkareiden kadottua yhtäkkiä painobusineksestä.

Lehden henki säilyi kaikesta huolimatta erittäin samanlaisena. Edelleen samat vakiopalstat löytyivät sivuilta. Ensiapu oli pudonnut pois kirjoittajan puuttuessa. Tietoteksteissä oli pääpaino lähinnä Suomen eri retkeilyalueiden ja -reittien esittelyissä.

1995-2000

Viimeisin neljännes lehden historiassa alkoi hyvillä uudistuksilla. Painopaikka muuttui. Lehtemme painokustannuksia saatiin tarkistettua ja lehden tekijöiden kannalta tärkeä ominaisuus eli firman luotettavuus saatiin kuntoon. Raine Salmi on tästä eteenpäin lehtemme painanut ja yhteistyö on ollut erinomaista.

Näihin aikoihin Lapinkävijä-lehti puhututti lähes jokaisessa johtokunnan kokouksessa. Lehden tekemisen toivottiin vievän vähemmän yhdistyksen rahoja. Paljon oltiin kuitenkin jo tehty: lehden paperin laatua oli heikennetty ja sivu määrää vähennetty, että postitus tulisi halvemmaksi. Lehden ilmestymistiheyttä ei voitaisi vähentää, sillä silloin ei kyseessä olisi lehden mukaan enää lehti ja postikulut nousisivat. Tästä muutoksesta ei olisi mitään rahallista hyötyä. Jos lehti lakkautettaisiin pitäisi jäsenistölle kuitenkin saada tieto tapahtumista, eikä jäsenkirjeen kopiointi ja postitus olisi ilmaisia. Yhdistyksemme tuolloinen puheenjohtaja oli nähnyt jonkin yhdistyksen lehden ja huomannut sen suuren mainosmäärän. Lehdellä oli kaupallinen mainosten hankkija. Asiaa pohdittuaan johtokunta päätti aloittaa neuvottelut TJM-systemsin kanssa. Neuvottelut päättyivät onnellisesti ja vuoden 1995 viimeiseen lehteen (nro 61) tuli kuusi sivua mainoksia. Yhteistyö TJM-systemsin kanssa jatkuu myös edelleen hyvin.

Lehti oli saanut uuden piirroskuvittajan 1994 eli Irja Tikan ja Irjahan jatkaa lehtemme sivuilla edelleen. Lehden kirjallinen puoli oli pienehkön mutta tuottavan joukon käsissä. Päätoimittaja vain oli väsynyt lehden jatkuvaan riepotteluun ja nyt kun olisi ollut mahdollisuus lähteä viemään ja kehittämään lehteä uusille urille oli takki tyhjä. Niinpä Mirja ilmoitti erostaan ja jäi toimikuntaan toimittajaksi ja taittajaksi.

Vuodesta 1997 on Lapinkävijä-lehden päätoimittaja ollut Saara Kostama. Saaran myötä lehtemme sivuilla on voinut tutustua retkeilyn lisäksi Lapin kulttuuriin ja saamelaisuuteen. Saara on aktiivisesti kartuttanut lehtitoimikunnan jäsenmäärää, pyytänyt lehtemme asiantuntija-artikkeleita ja käyttänyt jäsenistömme kirjoitustaitoja hyväkseen.

Lehtemme sivuilta näkee, että yhdistyksellä on jo hieman ikää. Vuoden 1997 lehdessä muisteltiin 20-vuotiasta Karjakaivoa, 1998 25-vuotiasta yhdistystämme ja tänä vuonna lehden 20-vuotistaipaletta. Mutta pääasiassa ovat edelleen yhdistyksemme toiminnan esittely ja tuota toimintaa tuntuu riittävän esiteltäväksi. Lehtemme sivuilta voi edelleen lukea arvokasta tietoa, vinkkejä, vaellusmuisteluita... Mistä sitä juttua aina riittääkin?

Kauan eläköön Lapinkävijä-lehti.

Mirja Pirinen